

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi
Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus**

Pasquali, Giovanni Battista

Venetiis, 1755

Clariss. Viro D. Alberto Pio

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

CLARISS. VIRO D. ALBERTO PIO

[1] *Joannes Maria Catanus S. D.*

IN omni re gesta potissimum considerari solet, quid, per quos, & quam bene tractata sit: nam si horum unum absit, nulla operi nec auctoritas, nec pulchritudo relinquetur. Quis enim post hanc divinam imprimendi artem, librum aliquem suis undique numeris absolutum publicavit, nisi characteribus decoris insignitum, emendatore optimo illustratum, utilitate publica necessarium? Ego autem non negaverim, jam plurima utriusque linguæ volumina per eruditos in lucem venisse, quæ splendoris multum & utilitatis secum attulere; sed qui eam, quam Suidas græcus absolutio-nem sit consequutus, nullum facile contenderim. Nam ut quædam de eo breviter perstringam, si ordinem attenderis, nihil facilius; si rem, nihil melius; si copiam, nihil fertilius. Locis enim suis necessaria complectitur quæcumque fere ab Orbe condito supra annos 5780. memoranda, hebræas, græcas, latinas, omniumque historias compendiose tangens; Philosophorum sectas & dicta, poetarum fabulas mirabili temperamento narrans; somnio-rum involucria, ἀνιγμῶτων latebras, innumera pene proverbia acri intentione dissolvens; opus profecto necessarium tam latine quam græce scire vo-lentibus. Nam quid illam multiplicem verborum electorum solutionem de-mirer? cum satis constet ex probatissimis diversarum rerum auctoribus ex-cerpisse diffusam ἀνθολογίαν; & eam tam facili dicendi genere complexum, ut quivis mediocriter græcis eruditus per hunc summa brevi consequi pos-sit; cum alias nobis ad hanc linguam perdiscendam, longa vigilia, conti-nuo admonitore, & magistro opus esset. Latebat tamen in tenebris pauco-rum factus tam pretiosus auctor, & ab omnibus in dies desiderabatur; nul-lus opem ferebat, nec poterat. Tandem ad hanc provinciam reservatus vir Atticæ facundiæ Princeps Demetrius Chalcondyles præceptor noster, non, ut ceteri græcorum, studiosis tantam felicitatem invidit, sed ducem se con-sistuens, egregios hujus artis & industrios artifices Joannem Bisolum & Be-nedictum Mangium Carpenfes accersivit, per quos typis in melius refor-matis, additis etiam plerisque & magnæ & admirandæ gratiæ, quippe qui in eo genere præstantissimi sint; & præter conditionem & ætatem suam multoties collatis exemplaribus emendandum, jure excolendum, & reno-vandum Suidam aggreditur tanto studio & diligentia usus, ut obscura dete-xerit, inversa correxerit, manca suppleverit, & , ut demum quod sentio dicam, in illo expoliendo auctorem ipsum superaverit. Debes itaque pluri-mum illis, Alberte vir Clarissime; nam post græca tot tibi dicata volumi-na, quibus enixe oblectaris, nullum neque majus, neque utilius dicari po-tuit, cum sit totius græciæ κέρας ἀμυλθέας: ad quod necesse sit singulis ho-ris, ut ad tuam liberalitatem doctrinamque græcarum litterarum studiosis, recurrere, confugere, & propter summas virtutes probe cognitum admiri-rari. Debet & doctorum Juvenum studiosa cohors, ad quos tam diffusum, tam

[1] Laborem suum impendit primus in hanc Suidæ editionem *Demetrius Chalcondyles*, cujus laudes postmodum ob editum egregium opus, publicas fecit *Catanus*, qui Mediolani græcas literas, Demetrio præceptore, didicerat. Fuit por-

ro *Catanus* patria Novariensis, eruditione, do-ctrina, multisque operibus ab se editis apprime celebris. Ejus elogium *Cotta* in Museo Novar. & *Gaddius* de Scriptor. non Ecclesiast. pag. 138. contexuerunt.

tam utile, politumque volumen devenerit. Quare si ulla absque cunctatione librum hunc emerint, hi fortasse vicem rependere non putabunt, at illi sic cumulatam sibi restitui censebunt.

Κυεῖς Δημητεῖς τῆ Χαλκονδύλε.

Τὸ παρὸν βιβλίον Σουΐδα τετύπεται μὴ ὑπὸ Βενεδίκτου Μάζου καὶ Γεωργίου Βι-
σούλου τῆς καρτωσίαν· ὧν ὁ μὲν διφυῆς ὢν καὶ ποιῶν ἐκ ὀλίγων ἐχθρῶς ἐν τῇ
τῆς ἑλληνικῶν γραμμῶν διάρθρωσιν συνδέσει, ἀουδῆτε καὶ προθυμῶς χρῆσάμενος,
οὐδὲν παρῆκεν διδύναιμιν τῆς εἰς ὀρθὴν συντάξιν καὶ συμμετεῖν τῆς πρὸς ἀλλήλα
φρονήσαν καὶ συλλαβῶν σωτηρόντων· εἰ μὴ ποῦ τι ἐν ποσῶν συντάγματι παρῆρα-
ται· Γεωργίου δὲ ἀείτος ὢν γραμματογλύφος, καὶ τῆ κάλλιμα τῆς γραμμῶν κατ᾽
ὅσον οἰόντε μὴ εἰς ἄκρον ἐκμιμνῶσάμενος ποιῶτον χαρακτῆρα γραμμῶν ὑποτελέσας
ἔχει, οἷόν ἐστιν ὀρθῶν ἐν τῷ βιβλίῳ· τοῖσιν μὲν οἱ τυπώσαντες· Οἱ δὲ τὴν διορθώ-
σιν τῷ βιβλίου πειστικῶς Δημητεῖς ἐστὶν ὁ Χαλκονδύλης· ὃς πλείους ἐπιγράφοις
χρησάμενος καὶ τῶν ποσῶν ἐ συμπεράττω ἀμαρτήματα ἑρπικῶς, ὧν τὰ πλείω ἐν ἀ-
σασιν ὡσαύτως ἐτύγχανον ὄντα, πολλὰ μὲν φιλοσοφίας καὶ διασκεψάμενος ἐπι-
κώρῳσεν· ἐστὶ δ' ὧν ἐχθρῶς τ' ἐρῆμετο τῆς φρονήσεως διερτύσας τετυχηκέαι· ἀλ-
λά τὴν μὲν τῆς λέξεως ἐρμηνείαν ἐξ ἀσπιδῆς ἔχει ἀεφυλάξαι· τὴν μὲν τοὺς παρῆ-
σαγαμῆλιν ῥῆσιν πρὸς σαφηνίαν τῆς λέξεως ἡμαρτημῶν ἔσαν ὡς ἔχειν ἀφῆκεν· ἢ
μὴν ἀλλὰ καὶ λέξεις εὐίας αἰτίνας τὸ παρῆσαν οὐχ ὑπῆρχον ἐν Σουΐδα ἀλλοῶς
ποθεν συλλέξας προσέθηκεν· ὡς αὖ οἱ ζητουῖτες τὸ σημαίνον μῶν ἀπὸν ἔχουσι ὑπε-
νώτερόν τε καὶ ἐπιμότερον ἐτύγχευεν προσέξειδαι· καὶ λέξεις δὲ τινὰς ἀερμηνεύσας ἐν-
δα ἐσχῶρει ἐπιμελῆς αὐτῶν γέγονε σαφηνίσαι· τὸ δὲ βιβλίον ποῦτι πολλὰ καὶ χρῆσι-
μον ἢ μόνον τοῖς φιλομαθεῖσι καὶ φιλολόγοις τῆς γῆρας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν οἰκῶν ὡς
τῆς ἡλικίας καθεσῶσι πολλῶν τὴν ἀφίλειαν ἀμα καὶ τέρψιν παρῆχοιτ' αὐ· ἔτι
δ' ἐχθρῶς ὅτι τοῖς ποῦσι ποῖσιν καὶ ῥητορικῶν ἀουδῆζουσι ἀλλὰ καὶ τοῖς ποῦσι ἀεὶ ἀελευκτι-
κῶν ἢ φυσικῶν θεωρίαν· ἔτι τὴν ἡθικῶν καὶ φυσικῶν φιλοσοφίαν, καὶ ὅπως τοῖς ποῦσι
ἐστὶ τῆς μαθημάτων χροιάζουσι σφόδρα αὐτῶν σωτηροῖν μετ' ἐπιστάσις ἀκαχιστικῶν
ἢ γὰρ μόνον λέξεων ποῖσιν καὶ ῥητορικῶν καὶ τῆς ὁποσῶν ἐν λόγοις διδουμι-
σαῖτων ἀκείβεσάττω ἐρμηνείαν ποῖσιν, ὡς ἐχθρῶς τὸ βιβλίον τὸ δ' ἐπαγγέλλε-
ται, ἀλλὰ καὶ ἰσοείας ποῖσιν καὶ ποῖσιν καὶ ἄς ἐν αἰτίαις ἀλλαχῶς ραδίας εὐροι,
ἐξὰ τὸ πολλὰ τῆς βιβλίων ἀφ' ὧν αὐταὶ παρῆληφθησαν, ὑποκωλύου· ἑλληνικῶν φη-
μι καὶ ρωμαϊκῶν· καὶ ἑβραϊκῶν· πρὸς δὲ τῶν δόγματι ἀεφῶρα φιλοσόφων· ἔτι δὲ
ποῖσιν ἀμα τὰ μὲν φυσικὰ τὰ δὲ ἀελευκτικὰ, ἐν ὀλίγοις δὲ ἡθικὰ καὶ πρὸς ποῖσιν
σωτηρόντων ἀρετῶν· καὶ μὴν καὶ βίους ἀεφῶν ἀεφῶ καὶ ὁσῶντα βεβιωκότων· καὶ τῆς
ἀλλοῶν ποῖσιν κατ' ἡθικῶν ἢ κακίαν βεβιωκότων ποῖσιν μετὰ πολλῆς ποῖσιν ἀουδῆς
καὶ ἀεφῶς διέξουσι· ἢ ὧν αἰτίαι ἢ μόνον τῶν ἀγαθῶν καὶ φημῶν ἀεφῶν μιμῶ-
σαι δυνάτω, καὶ κατ' ἴχθος βάλουσι αὐτοῖς, ἀλλὰ ἢ τῶν τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῶν
βαδίσουσι ποῖσιν ἀεφῶν ποῖσιν καὶ ὑποπρέφεται· τῶν ποῖσιν ὡς ποῖσιν ἡδυσμα-
τι καὶ πλείους παρῆμιων δι' ὅλα τῶν βιβλίων ἐξασπασται· καὶ δὴ καὶ λόγοις ὁσῶν
μετὰ τινος ἀουδῆς· τὸ δὲ βιβλίον ἐποῦτι ἀσάνιον καὶ ποῖσιν μὴ ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι
καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, ὡς τὸν τῶν κεκτημῶν μέγα φρονεῖν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ τὸ δὴ λεγῶ-
μῶν κέρως ἀμαλθείας καρπῶσαι· καὶ δὲ ἀεφῶ τῆς ἐτυμῶσεως ἀεφῶς τοῦ βιβλίου
γεγοῖσιν ἔξουσι τοῖς φιλομαθεῖσι ὀλίγα κερμῶν ὑποκωλύου· καὶ τῆς ποῖσιν ἀεφῶς καὶ
τῆς ἐτυμῶν ποῖσιν ἀεφῶς γλῶσσῶν χῆρην εἶδουσι τοῖς μετὰ ποῖσιν πολλῶν καὶ ἀ-
παῖς τοῖσιν καὶ τῆλικῶν βιβλίων φρονήσουσι γημῶν.

De Chalcondyle vid. sup. pag. clixii.

Ad